

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TUDIŠNIK

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjenišvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica,
II. drž. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članom plačano naročnino. Za oglase in renotice vseh vrst je po Din 2.50 od petih. Inzeratni davek po j. Pošt. ček. ur. 11.197.

Dvignimo vsi svoj glas proti znižanju plač in pripravimo se na konsekvence!

Med državnim uradništvom je završalo. Vlada je znižala draginjske doklade, pri tem pa niti ne pove, ali je to stalno ali provizorno. Kot vzrok stavi poplave.

Nismo še dobili razlik in tri leta se pripravljajo še podatki, koliko bi znesle te razlike. Odtegljaji so na odrejeni brzjavni potom, tako da bomo s 1. avgustom dobili že znižane draginjske doklade.

Ko bi šlo delo tako hitro izpod rok za izplačilo razlik, ki nam pripadajo po zakonu in ne le po uredbi — kakor se odreja le z uredbno odtegljaje draginjskih dokladov. Ko bi šlo tako hitro z uredbno o zvišani potni in selitvenih stroških, ki se nam že zdavna obljubila.

Namesto da bi dobili po čl. 46. čln. zakona zakon o draginjskih dokladah, s katerim bi se nam zaradi poplav in draginje, ki bo nastopila vsled tega zvišale draginjske doklade zakonitim potom, se nam z uredbno znižujejo draginjske doklade.

Gluha je ostala vlada, ko so se nam povisevala stanovanja v neznosne višine s stanarino po novem stanovanjskem zakonu in ni se zmenila za člen 37. čln. zakona, ki predvideva povisevano stanarino za slučaje visoke stanarine.

Sedaj ko nam je treba znižati, gre delo čez noč hitro izpod rok!

V najkrajšem času imamo pričakovati zvišanja cen življenjskih potrebščin, producenti se bodo izgovarjali na poplave, breme bodo na zvalili na — državne uradnike. Tako bodo državni uradniki plačali poplave dvakrat, premožni sloji bodo na imeli od tega — dobiček.

Gre za mere in konsekvence, ki jih mora podvzeti državno uradništvo proti takim ukrepom, ki gredo že pod naš ekstenzni minimum.

Na drugem mestu prinašamo skalo odtegljajev, ki znašajo do 110 Din mesečno za učiteljstvo. To je 1320 Din letno. Kaj znači 1320 Din v gospodarstvu državnega uradništva to ve državno uradništvo samo, kadar je treba plačati stanovanje, kadar je treba preskrbeti šolske potrebščine za otroke itd., itd.

Prva naloga državnega uradništva je sedaj, da utrdi svoje vrste in da seže po vseh dopustnih sredstvih, s katerimi bo javnosti in narodnim poslancem pokazalo, da ne bo brez vsakih posledic neupravičen pritisk na prejemke državnega uradništva.

Povzdignite vsi svoj glas, vsak izmed nas mora biti živa odporna sila proti krivici, ki se nam je naredila!

LISTEK.

Organizacija mladine in delo učiteljstva pri isti.

(Dalje.)

5. Kamnik, dekliška osnovna šola: Učenke so darovale 50 Din ubogi starki, prodajale cvetice za Rdeči križ dne 11. junija 1925 (donesek 429 Din), pomagale pri akciji za vojne invalide priredile eno gledališko predstavo v dvema igrami, sodelovale pri Sokolu in napravile izlet v Kamniško Bistrico.

6. Kočevje, zasebna dekliška osnovna šola v Marijinem domu: Napravile so izlete v okolico.

7. Kočevje, zasebna dekliška meščanska šola v Marijinem domu: Podpirale so uboge učenke, delale izlete in priredile dve zabavi.

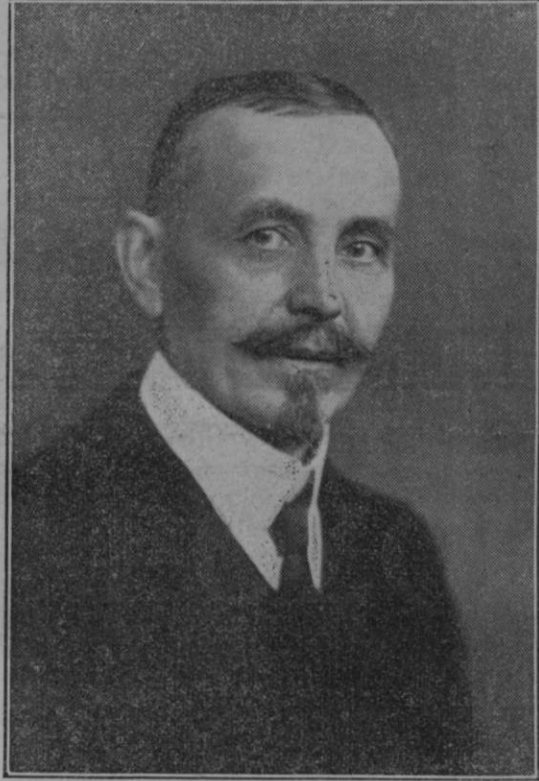
8. Krani, deška osnovna šola: Naročili so posebej 17 izvodov celoletnega Glasnika, nabavili prapor, priredili 5 zabav in predavanj, zlasti antituberkulozni in Vidov dan ter delali izlete v bližnjo okolico.

30-letnica organizacijskega dela poverjenika Antona Gnusa.

Na celjski skupščini je učiteljstvo proslavilo tudi 30-letnico organizacijskega dela uglednega tovariša nov Antona Gnusa. Spričo dogodkov, ki so zgodovinskega pomena, se ta proslava ni mogla izvršiti tako, kakor je mož zaslužiti.

Leta 1896, je prišel tov. Anton Gnuš v organizacijsko vodstvo slovenskega učiteljstva in s celjsko skupščino je dosegel na tem mestu svoji tridesetletni jubilej. S celjsko skupščino se je pa tudi poslovil s poverjeniškega mesta od organizacijskega dela v vodstvu slovenskega učiteljstva.

Kdor ni Gnusa zaradi njegove velike skromnosti poznal prej, ta ga je moral spoznati v dobi zadnjih šestih mesecev, t. j. v dobi, ko je s svojo prevdarnostjo in objektivnostjo vodil z železno vztrajnostjo in požrtvovalnostjo organizacijo do celjske skupščine.

V Gnusu je vtelesen mož dela, mož vsestranskega dela, slovenski učitelj, kakor bi moral biti.

Ravnatelj Anton Gnuš si je postavil sam svoj spomenik predvsem v Dolski občini pri Hrastniku, kjer je služboval skoro tri desetletja, do svoje upokojitve in si je stekel nevenljivih zaslug za občino, predvsem pa za prosveto naroda. Vkljub temu, da je že leta 1923, obhajal svoj 60-letni jubilejni dan, še danes deluje z mladeniško navdušenostjo pri občinski gospodarski politiki in pomaga graditi občini vodovod in električno napeljavo.

9. Krani, dekliška osnovna šola: Sklenile so iztrebiti tuika (germantzme) v jeziku, sodelovale so pri Sokolski akademiji dne 1. decembra 1924 in pri naraščajočem nastopu Sokola v juniju 1925 ter prirejale izlete v okolico.

10. Škofja Loka, zasebna notranja dekliška osnovna šola in zasebno žensko učiteljsko pri uršulinkah: Poslale so na razstavo v Beogradu 1 pompaduro, 1 prevleko za blazino in 9 risb.

11. Škofja Loka, zasebna dekliška meščanska šola pri uršulinkah: Priredile so gledališke igre, sv. Mikavž, skitoptikon, godbo imele vsak mesec pol do ene ure predavanje o abstinenca (ravnateljica); 16. maja 1925 je bil abstinenčni dan (predavalo je 5 članic »Mladih junakinj«); 29. maja 1925 je predaval zdravnik dr. Hubad o higieni. — Poslale so več daril in razglednic ameriški deci za pirhe in več predmetov na razstavo v Beogradu. — Ob nedeljah in praznikih so prirejale izlete na polje in v log.

12. Tržič, deška in dekliška meščanska šola: Darovali so bolni součenki 100

»Še šolo.« tako pravi — s tem hoče zaključiti svoje plodonosno delo in uresničiti svoj ideal.

Ni pa bil naš poverjenik Anton Gnuš samo voditelj naroda, z vso dušo je bil tudi pravi, trezni vodja učiteljstva. Kot ustanovitelj »Laškega učiteljskega društva« je bil njega predsednik do svoje upokojitve. Društvo mu je ob tej priliki podelilo najvišje odlikovanje, ki mu ga more dati in ga je imenovalo častnim članom. Dolgo let je deloval pri »Zvezi slovenskega učiteljstva« na Štajerskem. Bil je član upravnega odbora bivše »Zaveze jugoslov. učit. društev«: ko je pa pomagal ustanoviti UJU, je bil njega podpredsednik pri ljubljanskem poverjeništvu, z letošnjim letom pa je zasedel poverjeniško mesto. Od ustanovitve UJU je član Glavnega odbora UJU v Beogradu. Njegovi predlogi in nasveti v vrstah učiteljstva so bili vedno trezni, prevdarni in prožeti velike ljubezni do stanu in organizacije, zato jih je učiteljstvo tudi vedno uvaževalo in to je Gnusa odlikovalo v njegovih vrlinah.

Deloval pa je tudi v prid šolstva v šolskih zastopih, v krajnem okrajnem in bivšem višjem šolskem svetu. V okrajni in višji šolski svet ga je kot svojega zastopnika izvolilo učiteljstvo. Ni zaman zidalo nanj, kajti Gnuš je z vso spretnostjo in odločnostjo zagovarjal v teh zastopih interese šolstva in učiteljstva.

Višek svojih vrlin pa je pokazal na gospodarskem polju, kot prevdaren in realen gospodar, ki se ni dal speljati s poti hladnega in treznega prevdarka ob še tako mikavnih spekulativnih načrtih, kjer je deloval z veliko požrtvovalnostjo, brez vsake osebne sebičnosti na uresnitveni svojih gospodarskih idealov na polju občinskega, zadržnega in stanovskega gospodarstva. Na Dolu je ustanovil posojilnico ter sodeloval pri občinskih gospodarskih napravah, je ustanovitelj gasilnega društva ter mnogih drugih društev, je ustanovitelj in predsednik učiteljskega zdraviliškega doma v Rogaski Slatini, do zadnjega je bil upravni svetnik Učiteljske tiskarne.

Nismo našli še vsega njegovega dela in vrlin.

Tak je stal Anton Gnuš pred nami na pokrajinski skupščini v Celju, ko smo obhajali 30-letnico njegovega delovanja v vodstvu organizacije slovenskega učiteljstva, ko se je poslavljaj od nas s poverjeniškega, t. j. najvišjega mesta v naši organizaciji.

Skromna, preskromna je bila ta proslava v primeri z žrtvami in deli, ki di-

čijo danes tovariša Gnusa; a prijatelj Gnuš veruj, kakor si nas Ti zagotavljal ob slovesu, da ostaneš naš, tako so danes srca učiteljstva Tvoja in Te bodo z dobrodoščico pozdravljala tudi nadalje v svoji sredi.

Državna Skupščina UJU v Beogradu.

1. Glavne skupščine v Beogradu so dolžni udeležiti se vsi člani Glavnega Odbora, vsi člani ožjega sosveta poverjeništvu, vsi predsedniki oziroma namestniki okrajnih učiteljskih društev in vsi izvoljeni delegati oziroma namestniki.

2. Legitimacije za državno skupščino je poverjenišvo že razposlalo na vse predsednike okrajnih društev. V svrhu štednje nismo poslali toliko legitimacij, kolikor jih pripada društvu po številu delegatov. Ako se na udeležje od kakega društva vsi delegati, dobe legitimacije med vožnjo. Izpolnite jih taklo, kakor za pokrajinsko skupščino! Nepotrebno črtajte!

3. Za četrtinsko vožnjo smo napravili vlogo že davno Obveščeni smo, da je ministrstvo saobračaja znižanje dovolilo, Povlastice smo že ponovno urgirali pri Izvršnem Odboru. Ako jih le ne prejmemo pravočasno, jih razdelimo v vlaku oziroma v Beogradu. V tem slučaju naj si kupi vsak delegat polovično vozovnico, ki jo pa v Beogradu obdrži in da opremiti z žigom.

4. Delegacija poverjeništvu odpotuje iz Ljubljane v petek 6. avgusta 1926 z brzim vlakom ob 17.15. Na Zidani most dospe ob 18.19. Tu naj se zbere delegati iz mariborske oblasti. Porabijo lahko potniški vlak, ki odhaja iz Maribora ob 13.20 in dospe na Zidani most ob 16.13. Vožnjo nadaljujemo z Zidanega mosta ob 18.29. V Zagreb dospemo ob 20.30. Tu se lahko pridružijo delegati iz novomeškega in črnomeljskega okraja, ki potujejo morda čez Karlovec. Ti bi morali porabiti vlak, ki odide iz Ljubljane ob 13.15, dospe v Novo mesto ob 15.58, v Karlovec ob 18.15 in dospe v Zagreb ob 20.05. Od tu nadaljujemo vožnjo skupno ob 21.30 in dospemo v Beograd naslednje jutro ob 8.10.

Tako moramo potovati, da se lahko udeležimo popoldne ob 5. uri zborovanja Glavnega Odbora in delegatov učiteljskih društev.

5. Prosimo lepo, da se z dopisnico priglasijo na poverjenišvo vsi delegati, ki potujejo v Beograd, da bi nam bilo mogoče morda rezervirati pri brzovlaku poseben voz.

UJU — poverjenišvo Ljubljana.

Din in priredili dve igri in izlet k Sv. Jožefu.

13. Kostanjevica, osnovna šola: Priredili so dne 14. junija 1925 igro »Povodni mož«. Iz čistega dobička je priredite (149 Din) in iz ostanika članarine (75 Din) so nakupili knjige za šolarsko knjižnico.

14. Krško, osnovna šola: Priredili so dve igri »Sneguljčica in škratje« in »Dve Marički«. Učenci III, IV, in V. razreda so šli v Reštani, kjer so si ogle dali premožokov učenci I. in II. razreda pa na hrib Libno.

15. Krško, deška meščanska šola: Člani in članice so se odlikovali letos z vsestransko požrtvovalnostjo in pridnostjo. Kar obstoja na šoli Podmladek, je opaziti stalno izboljšanje discipline, snage po razredih, hodnikih, straniščih in stopniščih; tudi zamude radi boleznii so redkejše. V letošnjem šolskem letu je bila kot prva prireditev Podmladka odhodnica okrajnega šolskega nadzornika Ljudevita Stiasnega dne 9. novembra 1925, ki je odhajal na 42-letnem službovanju v pokoj. Pri tej priliki so nabrali Podmladkarji znesek 441.75

Din, ki se je izročil Jugoslovenski Matici kot prispevek za dinarski dan. Druga večja prireditev Podmladka je bila akademija dne 16., 17. in 25. maja 1925, o kateri smo že obširno poročali dne 18. maja 1925 pod št. 369. Na Vidov dan, dne 28. junija 1925 so Podmladkarice IV. razreda na poziv društva Rdečega križa za srez Krško prodajale cvetke in nabrale znesek 234 Din, ki so ga izročile sreskemu poglavarju v Krškem. — Podmladkarji so sodelovali dvakrat pri telovadni akademiji krškega Sokola in pri eni prireditvi društva Kola jugoslovenskih sester. Meščanskošolski orkester, ki obstoja iz samih Podmladkariev, je nastopil pri akademijah, pri šolski razstavi in Vidovdanski proslavi. Pri protituberkuloznem predavanju so Podmladkarji nabrali 50 Din, ki so se poslali »Društvu za čuvanje narodnega zdravja« v Beogradu (25 Din) in glavnemu odboru v Beogradu (25 Din). Prirejale so izlete na Krško planino. Stari grad in v Hrastnik. Izvedli so »Tekmo za zdravje« št. 1, pri čemer so kazali zanimanje in resnost; tekma je bila uspešna.

(Dalje prih.)

Potek VI. pokrajinske skupščine UJU — Poverjenišvo Ljubljana, v Celju dne 16., 17. in 18. julija 1926.

Strankarsko politična demonstracija z narodnim edinstvom. — Demonstracija naperjena proti čistemu praporu stanovskega edinstva. — Zmaga stanovskega pravca. — Ali ima res še Beograd odločati?

SEJA OŽJEGA SOSVETA.

Dne 16. julija t. l. ob 10. uri dopoldne je imel ožji sosvet sejo v osnovni šoli, na kateri se je razpravljalo predvsem o prvotnem kompromisnem predlogu, ki sta ga prinesla tov. Šmaidek in Germek v imenu učit. kluba SDS na Dol pri Hrastniku k pov. tov. Gnusu. Obravnavale so se nekatere točke, ki jih v Hrastniku sprejeti kompromisni predlog ne vsebuje in se je napravil sklep, da se bo lahko o teh točkah govorilo šele v soboto zvečer, če preime blagajniško poročilo absolutorij. Nadalje je ožji sosvet razpravljal o pripravah in postopku na pokrajinski skupščini in o blagajniškem poročilu za leto 1926.

SEJA ŠIRJEGA SOSVETA Z ODSEKI.

Ob izredni udeležbi je istega dne ob 1/2 16. uri otvoril sejo širjega sosveta tov. Anton Gnus v dvorani Celjskega doma.

Predvsem se je ugotovilo, katera društva še niso poravnala članarine za prvo polletje in zaradi tega po čl. 29. pravil UJU nimajo pravice sodelovati na skupščini. Glasovalna pravica in sodelovanje je onemogočeno na tej skupščini učit. društvom: za ljubljansko okolico, Slovenska Bistrica in Murska Sobota.

Predsednik Učit. društva za ljubljansko okolico tov. Macarol je branil pravice svojih delegatov in društva, ker je za tekoče leto poravnalo društvo članarino, za zaostanke iz prejšnjih let je pa odgovoren stari odbor, ki na občnem zboru tudi ni prejel absolutorija. — Podobni slučaj je pri Učit. društvu za Mursko Soboto.

Po daljši debati se sklene, da se iz danih okoliščin priporoča verificirati tudi mandate tem društvom, ker gre za stare obveze. Delegati, ki niso dobili legitimacij in niso navzoči na skupščini, naj se brzojavno obveste, da pridejo na skupščino.

Izpopolnitev odsekov:

Odseki so se izpopolnili poleg članov, ki so bili objavljeni v 27. številki »Učit. Tov.« še s sledečimi člani:

Stanovsko politični odsek: tov. Musek, Stopar, Mervič, Zdolšek, Ribičič in Lešnik.

Narodno-prosvetni: tovariš Šega, Baebler in Samec.

Kulturno pedagoški: tov. Seliškar in Macarol.

Odsek za stanovski naraščaj: tov. Šijančeva in Herbst.

Obmejno šolstvo: tov. Hočevvar in Fran Skuli.

Gospodarski odsek: tov. Grum, Volaušek, Kržič, Peček in Pečnik.

Pravno obrambni: tov. Hren, Fran Skuli, Iv. Dimnik, Kmet in Feinig.

Tiskovni: tov. Šijanec, Tiran, Rožanc in Zdolšek.

Kompromisni predlog:

V razpravo je prišel nato kompromisni predlog, ki je bil stiliziran na Hrastniku in objavljen v 28. številki »Učit. Tovariša«.

Poročal je o tem tov. Lapažne. Tov. Grum je pojasnil svoje postopanje v tem pogledu. Vnela se je precej burna debata in izrazila zahteva, da naj se preide preko tega predloga na dnevni red. Predlog je došel tudi po napačni poti, povdarjalo se je, da ima strankarsko lice, ker je izšel iz učit. kluba SDS in ga je izrabilo tudi »Jutro« s posebnim komentarjem.

Po burni debati je bil sprejet predlog večine, da se »kompromisni predlog« odda stanovsko političnemu odseku.

Ključ za volitve:

Pov. Gnus pojasni zadevo ključa za volitve in prečita tozadevni sklep lanske pokrajinske skupščine v Šoštanju, ki je bil med predlogi objavljen v »Učit. Tov.«

Sprejet je bil predlog, da določi mariborska oblast 5 kandidatov, ljubljanska 5, glede dveh kandidatov pa se dogovorita obl. delegaciji skupno.

Volitve verificacijskega odseka: Za verificacijo mandatov so bili poleg tajnika in blagajnika še izvoljeni tov. Štravs, Musek in Zdolšek.

ZBOROVANJE ODSEKOV.

Takoj po seji širjega sosveta so zborovali vsi odseki. Nekateri od njih so

zborovali pozno v noč, da so izvršili svoje delo in pripravili predloge za delegacijo.

ZBOROVANJE DELEGACIJE.

V soboto 17. julija t. l. je bilo v Celju izredno vrvenje. Delegati so bili že v jutru skoro polnoštevno zbrani, došlo je pa tudi zelo mnogo učiteljstva, ki je na drugih skupščinah prišlo šele v nedeljo na manifestacijsko skupščino.

Dvorana je bila na delegacijskem zborovanju nabit polna, vladalo je izredno zanimanje za potek skupščine.

Ob napetem pričakovanju je ob 9. uri otvoril skupščino poverjenik tov. Anton Gnus s sledečimi besedami:

POVERJENIKOV NAGOVOR DELEGACIJI.

Po nagovoru poverjenika se je oglašil k besedi pov. UJU — Zagreb prof. Skavič, ki je v jednatih besedah slikal slovensko učiteljstvo kot vzor vse organizaciji in je želel, da bi tako ostalo tudi v bodoče.

VERIFIKACIJA MANDATOV.

Za tem je podal svoje poročilo verificacijski odbor, ki je ugotovil, da je prišlo svojo prisotnost 32 družtev z 98 delegati in 9 člani ožjega sosveta ter 3 člani nadzornega odbora, t. i. skupaj 110 članov, ki so upravičeni glasovati in odločevati na skupščini. Vseh upravičenecv je pa 115.

TAJNIŠKO POROČILO.

Temu je sledilo tajniško poročilo, ki so ga vsi poslušali z napeto pozornostjo. Tajniško poročilo je podal strokovni tajnik tov. Josip Lapažne. Objavljeno je bilo v celoti v prošli številki »Učit. Tovariša«, zato ga tu opuščamo. Tajniško poročilo je bilo sprejeto z burnim odobravanjem. Debate ni bilo, ker je predsednik apeliral, naj se glede gospodarskih zadev in glede Deklaracije priglasijo govorniki pozneje, ker sta obe točki kot samostojni na dnevnem redu.

POROČILO O GOSPODARSKEM STANJU POVERJENIŠTVA.

Glavni blagajnik tov. Fegic se je skliceval na tiskana blagajniška poročila, istočasno pa je podal izjavo, da je gospodarski odsek sklenil predlagati delegaciji, naj blagajniško poročilo ne pride na razpravo pri današnji delegaciji.

V imenu gospodarskega odseka je referiral tov. Šmaidek, ki je izjavil, da je nemogoče točno danes ugotoviti in razmotrivati gospodarsko stanje. Odsek je sam odklonil blagajniško poročilo. Izvrši naj se ponovna revizija po treh članih, ki jih določi delegacija. Revizija se ima izvršiti do konca tekočega leta in ima poročilo podati ožjemu sosvetu.

Vnela se je nato dolga in mestoma burna debata o gospodarskem stanju poverjenišva. Izrekla se je kritika o gospodarstvu in upravi. Ker se je stavil za gospodarsko stanje odgovoren ves bivši ožji sosvet, so se na zahtevo pov. Gnusa, ge. Godčeve in tov. Dimnika prečitati vsi zapisniki in zahteve članov ožjega sosveta na sejah ožjega sosveta glede gospodarskega stanja, na podlagi česar se je ugotovilo, da so člani ožjega sosveta storili svojo dolžnost in jih ne zadene krivda pri gospodarskem stanju. Kritiziral in izpreminjal se je nato tudi proračun. Vseh podrobnosti teh dolgih debat ne moremo navajati in tudi niso za javnost.

Nato je bil sprejet predlog, da se podeli vsem članom ožjega sosveta izvzemši blagajniku in bivšemu poverjeniku za leto 1925 absolutorij; za prvo polletje 1926, pa prav vsem članom ožjega sosveta, tudi blagajniku.

Sprejeti so bili na to predlogi gospodarskega odseka z nekaterimi izpremembami. Predloge bo ožji sosvet objavil posebej skupno s sprejetimi in redigiranimi predlogi drugih odsekov.

SMERNICE STANOVSKVE POLITIKE NAŠE ORGANIZACIJE.

Delegacija je prišla na to k obravnavi druge točke, ki je vzbujala vso njeno pozornost, t. i. k takozvani deklaracijski obravnavi.

V vznešenih besedah je iznesel utemeljitev nove smeri stanovske politike

tovariš Rudolf Mencin. Njegova izvajanja so napravila globok vtisk na vse nazvoče. Bila so strogo načelna in podprta z argumenti, ki jim niso mogli oporekati niti nasprotniki. Referat bo izšel itak posebej v tisku, zato opuščamo podrobnosti glede izvajanj. Ob sklepu je prečital tudi Deklaracijo, ki jo je redigiral stanovsko politični odsek in kakor je bila objavljena v zadnji številki »Učit. Tov.«

Vnela se je nato debata o smeri stanovske politike, ki je potekla strogo stvarno in načelno izvzemši govora enega antideklaraša, ki je hotel speljati vse boli na osebno in nenačelno polje.

Med tem pa se je situacija, ki je kazala na popoln složen nastan obeh strul in pripoznanje potrebe nove strogo stanovske smeri v stanovski politiki z obeh strani, nenadoma izpremenila. Večina je postopala z manišino povsem lojalno in se je izogibala vseh konfliktov. Storila je vse, da omogoči složen enoten nastop. Šla je preko vseh formalnosti, ki jih je zagrešila manišina pri svojih predlogih. Večina je oddala kompromisni predlog stanovsko-politiškemu odseku in ta je sprejel vse točke tega kompromisnega predloga v redigirano Deklaracijo. Sami antideklaraši so povdarjali, da sedaj ne more imeti nihče ničesar proti resoluciji in je sprejemljiva za vse. K debati v stanovsko političnem odseku je bil pripuščen vsakdo in izvečine vsi tehtni predlogi so bili sprejeti še naknadno.

Ko je odsek že izdelal svoj predlog in ga iznesel pred delegacijo, pa pride tov. Šmaidek, kot nedelegat in stavi sledeči predlog:

ŠMAJDKOV PREDLOG K DEKLARACIJI.

K točkam redigirane »Izjave«, natisnjene v zadnji številki »Učit. Tov.« z dne 15. t. m. (štev. 28.), predlagam sledeči izpremembi:

I. točka naj se glasi sledeče:

Zavedajoč se svoje eminentne naloge v življenju našega naroda in države ter zvesti osnovni ideji nacionalne vzgoje ki mora temeljiti na načelih narodnega in državnega edinstva, smatramo, da zahteva življenjski interes stanu in šole eno samo stanovsko-strokovno organizacijo za vse učiteljstvo v državi. To bodi naše Udruženje, poleg katerega ne moremo priznati nobene druge stanovsko-strokovne organizacije osnovnošolskega učiteljstva.

II. točka naj se glasi sledeče:

Udruženje smatraj kot svojo posebno nacionalno nalogo delovati za duhovno zblizanje in spoznavanje skupnih vzgojnih nalog učiteljstva iz vseh delov države, v čemer se zrcali pozitiven program Udruženja pri udeistvovanju narodnega in državnega edinstva.

IV. Šmaidek I. r.

GOLA STRANKARSKO POLITIČNA DEMONSTRACIJA.

Kdor je videl prvotni kompromisni predlog manišine, ki do danes še ni bil objavljen, temu je bilo takoj jasno, kaj hoče ta novi predlog, ki je prišel povsem nepravilnim putem pred delegacijo.

Že v prvotnem kompromisnem predlogu so take zahteve, ki odločno blijejo vsaki volji do stanovske sloge v obraz, ki so naravnost izzivanje večine in diktat manjšine večini.

Nikogar od antideklarašev ni bilo v odseku, da bi predložil gornji predlog pri deklar. debati v odseku in bi tam stavil svoje predloge; nikogar ni bilo, da bi stavil to zahtevo na Hrastniku, ker tudi tamošnji predlog, na katerem je podpisal tudi g. Šmaidek, ne vsebuje te zahteve; nikogar ni bilo pri okrajnih društvih, ki bi podčrtaval to zahtevo v izpreminjalnih predlogih k Deklaraciji; celo klub učiteljev SDS ni iznesel in podčrtal te zahteve, v prvotnem svojem kompromisnem predlogu, ki ga je podal predsedstvu poverjenišva; tudi pravila UJU — ne ona iz leta 1920, in ne ona iz leta 1923, — ne podčrtavaio tega in ne vsebujejo te določbe.

Konstatirati pa moramo, da je to zahtevo iznesel takoj ob začetku deklaracijske debate strankarsko politično časopisje, ki je bilo nasproti Deklaraciji in ki je hotelo v naš strogo stanovski pokret zopet vnesti strankarsko politične primese in zadeve, ki so izven naših stanovskih vprašani ter ne spadajo v ožji strogo stanovski program.

Državno edinstvo je predvideno že v ustavi, na katero je prisegel vsak državni uradnik in je torej izven debate tudi za ožjo interpretacijo smeri stanovske politike; narodno edinstvo pa izrabljajo danes politične stranke z različ-

nejšo interpretacijo v boju druga proti drugi, z debato o enem ali treh narodih, na podlagi česar dele vse sloje v državi in antidržavne elemente ter zanašalo s tem spor v posamezne stanove sebi v korist in podaljšanje življenja, dasi nimajo ta vprašanja s čistim stanovskim problemom pravega stika in tudi ne spadajo v stanovski problem.

Nesporno je za nas državno edinstvo, ki ga nam tudi ni treba posebej povdarjati in podčrtavati, absolutno pa moramo odklanjati vnašanje strankarsko političnih bojnih gesel v naš stan in v naše stanovske vrste, da se na podlagi teh politično strankarskih gesel potem deli naš stan v državotvorne in protidržavne elemente in se ga na podlagi strankarskih bojnih gesel o notranjih državnopravnih vprašanjih oddava od stanovskega edinstva, ki je predpogoj vsakemu realnemu narodnemu edinstvu in je edina trdna baza državnemu edinstvu.

V najbližji bodočnosti hočemo temeljito razčistiti tudi načelno stališče do strankarskega izrabljanja narodnega edinstva.

Vsakdo je lahko dobil vtisk, da gornji predlog ni manifestacija za narodno edinstvo, temveč da je to navadna strankarsko politična demonstracija proti čistemu stanovskemu praporu in programu, ki je izražen v novih smernicah stanovske politike in je to demonstracija proti stanovskemu edinstvu in slogi, ki je predpogoj vsakemu pravemu realnemu narodnemu in državnemu edinstvu.

Ker je manjšina uvidela, da tudi s tem ne more razdvojiti večine in da večina odklanja strankarsko politično demonstracijo manjšine in izrabljanje narodnega edinstva proti nairealnejši bazi narodnega in državnega edinstva, t. i. stanovskemu edinstvu, je manjšina podala izjavo in odšla.

GLASOVANJE.

Nato se je mirno izvršilo glasovanje ter je glasovalo za deklaracijske smernice 79 upravičenecv, od teh 8 s pridržkom k prvi točki, I. proti. Drugi podatki so bili objavljeni v zadnji številki »Učit. Tov.« Ugotovili smo naknadno, da je bilo od onih, ki so odšli, pri večernem posvetovanju v Narodnem domu navzočih le 22 oseb s hrvatskimi gosti in nedelegati vred.

Takoj po poimenskem glasovanju se je tudi ugotovilo, da je od 79 upravičenecv, ki so glasovali za deklaracijske smernice 52 organiziranih članov SDS, o čemer so se izven zborovanja pobirali na posebno izjavo podpisi, da tudi to služi kot dokument.

VOLITVE NOVEGA OŽJEGA SOSVETA.

Po tej volitvi se je izvršila soglasna izvolitev novega ožjega sosveta, namestnikov, članov nadzorstva ter nominiranje kandidatov za izvršni in glavni odbor v Beogradu, kakor je bilo zadnjič objavljeno.

PREDLOGI ODSEKOV.

Z ozirom na čas je bil sprejet nato predlog tov. Stoparja, da se preneša sestava resolucij z ozirom na predloge odsekov in redigiranje ter končna odločitev o sklepih odsekov ožjemu sosvetu za kar mu daje delegacija polnomočje.

ALI IMA RES ŠE ODLOČATI BEOGRAD.

Tendenciozno razširjajo vesti, da ima končno odločitev o smeri stanovske politike še Beograd.

Nasproti temu moramo ugotoviti, da deklaracijske smernice stanovske politike niso niti v najmanjši točki v nasprotju s pravili UJU. Obratno, one so najvernejša interpretacija pravil UJU.

Deklaracijske smernice stanovske politike ljubljanskega poverjenišva tudi niso v nasprotju s stremljenjem Glavnega odbora in ne s stremljenjem drugih poverjeništev UJU, kajti tudi v Glavnem odboru UJU in pri vseh poverjeništvih je dobro vidna tendenca članstva, da se otrese vse strankarske navlake in strankarskih vplivov ter prične izvajati strogo stanovsko politiko v organizaciji, ki ne bo samo v teoriji, temveč tudi po praktični odgovornosti duhu pravil UJU.

Deklaracijska smer stanovske politike ne potrebuje odobrenja ne od Glavnega odbora in ne od državne skupščine UJU v Beogradu, ker je popolnoma v skladu s pravili.

(Nadaljno poročilo o manifestacijski skupščini v Celju sledi v prihodnji številki.)

Današnja številka ima prilogo Vodnikove družbe.

Splošne vesti.

— P. N. ČLANSTVU! Z dnem 23. t. m. sem prevzel blagajništvo in upravo stanovskih listov UJU Poverjeništvu Ljubljana. Ker se mi je s tem odprl predal ogromnega dela, tako uređitev knjigovodstva, ugotovitev terjatev in dolgov, izboljšanje uprave in ekspedicije listov, prosim vse p. n. tovariške(ice), da mi pri tem težavnem in odgovornem delu pomagajo, in sicer s tem, da poravnajo vsi dolžniki še neplačane zneske, uređe Zvončkove dolgove in mi grede v vsakem oziru na roko.

Upravno leto 1926/27 smo pričeli s 1. julijem t. l. Prihodnje dni pošljem vsem društvom tiskovine glede prijave članov in obračuna za mesec julij. Te tiskovine, prosim, izpolnite in mi jih takoj vrnite! Za izkazani znesek obremenim v glavni knjigi dotično društvo za označeni mesec. Te prijave in ti obračuni se bodo vpošiljali upravi redno vsak mesec, da se tako izognemo vsem morebitnim nedostatom.

Kar se tiče Zvončkovih naročnikov, bomo v bodoče smatrali kot take le one, ki so plačali najmanj četrletno naročnino naprej, ker je bolje, da imamo samo 2000 naročnikov, a so ti sigurni. Na ta način mora biti Zvonček pri pravi kalkulaciji aktiven. Agitirajte tedaj za Zvonček!

Za prihodnje upravno leto pripravim za vsa društva enako poslovanje in enake knjige s potrebnim navodilom.

Prosim še enkrat, da gremo roko v roki, da uredimo čimprej finančno stanje poverjeništvu, ker le v skupnem delu je moč in uspeh.

RADO GRUM,

glavni blagajnik in upravnik listov Pov. UJU, Ljubljana.

— Kurz za psihologijo in eksperimentalno pedagogiko v Beogradu. Sprejeti so: a) s pravico do stanovanja: Andrej Stefanciosa, Sv. Florijan; Desanka Vukičeva, Banja Luka; Jova Popović, Ormož; Leopoldina Kostanjec, Sv. Florijan; b) brez pravice do stanovanja: Vida Pogachnikova, Kamnik; Tilka Pivkova, Čatež ob B. Luki; Zvonimir Ermenc, Ljubno; Ela Bahovec, Bohinjska Bistrica,

Merka Brandstetterjeva, Ljubljana. Kurz prične 1. avgusta. Kandidati naj se javijo v Beogradu. Učiteljski dom. Šumadijska ulica 10 vsaj 31. julija t. l.

— Mučen incident na pokrajinski skupščini v Celju. Kakšnih sredstev so se posluževali nasprotniki deklaracijskega gibanja nam priča slučaj ki se je odigral javno s polno pozornostjo vseh prisotnih in ki so ga slišali vsi, ko je predlagatelj dodatka o državnem in narodnem edinstvu stopil ob oder pred zborujoče delegate in udeležence pokrajinske skupščine ter je z grozečim sonornim glasom zaklical skupščini: »Prokleti bodite, če to naredite!« (Če namreč skupščina odkloni njegov predlog.) — Nerađi smo registrirali ta dogodek, toda prisilili so nas drugi do tega.

— Imenovanja v marib. oblasti: v Podovi Hedvika Žoharjeva; v Tinjah za šol. upr. Josip Mistej; v Bučji vasi Ela Herzogova.

— Ferijalno Udruženje Jugoslovenskega Učiteljstva. Vabilo na ustanovni občni zbor F. U. J. U. 10. avgusta t. l. v osnovni šoli na Savi v Beogradu ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Program F. U. J. U. (ref. tov. Mrovlje). 2. F. U. J. U. in češko učiteljstvo (ref. tov. Mrovlje). 3. Poročilo o dosedanjem ferijalnem delovanju učiteljstva (ref. tov. Mrovlje). 4. Pravila F. U. J. U. (ref. tov. Jelkič). 5. Volitev odbora. 6. Predlogi — Stučajnosti. Vabljeni vsi tovariši(ce) iz vseh pokrajin, ki se zanimajo za ferijalni pokret. — Za pripravljalni odbor F. U. J. U. Slavko Mrovlje l. r. Ljubljana. — Rujan Masarović l. r. Split. — Dušan Jelkič l. r. Stari Bečej.

— Maturantom(tkam) mariborskega moškega učiteljskega leta 1921. Pri maturi smo se dogovorili, da se po petih letih sestanemo. Obletnica se vrši v petek 6. avgusta v Celju hotel »Balkan« ob 16. uri. Za trenutek naj se križajo naše poti in ta naj bo posvečen spominu na preteklost! Obvestite takoj vsi tovarišice Pozne iz Oplotnice o svoji udeležbi, kakor tudi o mogočih posebnih predlogih glede proslave. — Zidar.

— Učiteljska tiskarna te zažofila za šolsko uporabo čekovno nakaznico in nakaznico za dvig denarja ki te uporab-

na za osnovne, meščanske, trgovske, obrtne, vse nadaljevalne in tem sorodne šole. Opozarjamo učiteljstvo, da se posluži tega za življenje nujno potrebnega učila.

— Meščanske šole, prijave za izpraznjena učna mesta v šolskem letu 1926/27. V začetku šolskega leta 1926/27. bo izpraznjenih več mest na meščanskih šolah mariborske oblasti Učitelji osnovnih šol, ki žele vstopiti v učiteljsko službo iz osnovnih na meščanske šole, naj vpošljejo nekolikovane prijave po uradni poti (potom šolskega upravitelja, ki vpošlje prijavo sreskemu poglavarju) do 10. avgusta 1926 velikemu županu mariborske oblasti (prosvetni oddelek) v Mariboru. V prijavi je navesti: datum in uspeh zrelostnega izpita datum in uspeh usposobljenostnega izpita ter skupino predmetov, za katere se prosilec zanima.

— Razpis stalne službe šolskega upravitelja in ene učiteljice Po naročilu ministrstva prosvete z dne 14. julija 1926. O. N. br. 530, se razpisuje na novo ustanovljeni dvorazredni osnovni šoli v Daljni vasi-Laverci, srez Ljubljana okolica, služba šolskega upravitelja in ena učiteljica za učiteljico. Prošnje, ki jim je priložiti službeno razpredelnico, zrelostno in usposobljenostno izpričevalo v izvorniku ali sodno overovljenem prepisu, izpisek iz osebne popisnice o dosedanjem zaporednem službovanju in o vseh dosedanjih bolezenskih in drugih dopustih, sestavljen po šolskem upravitelju in sreskemu šolskem nadzorniku in zdravniško izpričevalo, če prosilec še ni stalno nameščen naj se vlože pri pristoinem šolskem upravitelstvu najkasneje do dne 8. avgusta 1926. Šolski upravitelji jih morajo v dveh dneh odposlati po običajni uradni poti pristoinemu sreskemu pogla-

varju v Ljubljani okolica. Prošnje, opremljene s predpisano razpredelnico prosilcev, predloži sreski poglavar v Ljubljani okolica, najkasneje do dne 15. avgusta 1926 velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani. Prošnje dospele do tem terminu, se ne bodo upoštevale. Prošnje je treba opremiti s kolkom za 5 Din, vsako priloženo razen službene razpredelnice pa s kolkom za 2 Din. Kolek za rešitev se bo zahteval ob morebitnem imenovanju dotičnega prosilca.

— Poročila sta se dne 20. julija v Nazarih pri Mozirju tovariš Franjo Haberman učitelj na meščanski šoli v Mariboru in tovarišica Marica Medvedova, učiteljica v Laitersbergu Krčevini.

— Razpis učiteljskih služb. Na samostojni osnovni šoli v Topolšici, srez Slovenigradec, sta se razpisali službi šolskega upravitelja in učiteljice. Prošnje je treba vložiti do 1. avgusta 1926. Podrobnosti glej v »Uradnem listu«.

»BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA«. Ljubljana. Poljanski našin 10/21 pošlje vsakemu naročniku »Učt. Tovariša« zanimiv cenik brezalčno. Zahtevajte ga takoj: ne bo Vam žal!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Druge dopise smo morali opustiti zaradi tesnega prostora.

NAJCENEJŠA ZEMLJEPISNA KNJIGA ZA OSNOVNE ŠOLE!

ZEMLJEPIS JUGOSLAVIJE

I. DEL

SLOVENSKO OZEMLJE

★

SESTAVILA

PAVEL PLESNIČAR

IN RADO GRUM LEPO VEZANA KNJIGA VSEBUJE POLEG 24 POKRAJINSKIH SLIK DESET MOJSTRSKO IZDELANIH ZEMLJEVIDOV SLOVENSKEGA OZEMLJA. RABA DRUGIH, VČASIH PRAV DRAGIH ROČNIH ZEMLJEVIDOV POPOLNOMA NEPO-TREBNA. CENA VEZANI KNJIGI 22. DIN

★

NAROČILA SPREJEMA KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6.

POZOR!

Šolska vodstva! Krajni šolski sveti!

OLJE PROTI PRAHU ZA IMPREGNIRANJE PODOV V ŠOLSKIH SOBAH IN PISARNAH

Vam ponuja

RAFINERIJA DRAVOGRAD

po Din 4.50 za 1 kg, brez neprijetnega vonja; za 1 m² se potrebuje 0.20-0.30 kg

★

Mnogoštevilne

reference so na razpo-

lago. RAFINERIJA DRAVOGRAD

je edina v državi, ki izdeluje olje iz do-

mačih surovin in se s cenjenimi

naročili podpira domača

industrija.

★

RAFINERIJA DRAVOGRAD v Dravogradu

ARGUS je naš najboljši Informacijski zavod
 ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
 ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in prvtnikov
 ARGUS-ove informacije so valdar točne izšpne in hitre
 ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
 ARGUS-ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

KROJNA ŠOLA LJUBLJANA STARI TRG 19.

otvori 1. avg. specialen damski tečaj krojenja za g. učiteljice iz cele Slovenije z znižanim honorarjem. Vsaka g. učiteljica ima priliko med počitnicami se popolnoma samostojno naučiti izdelati in skrojiti si vsak plašč, jopico, bluzo, obleko itd. Obenem se bo poleg krojenja poučevala najmodernejša Idijska Batik tehnika barvanje na svilo, vsakovrstne blagove, bluze, obleke, za zavese, prte, šale, blazine, kravate kar je najnovejše in se še ni poučevalo v Jugoslaviji.

Pelikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK
 POVSOD NA ZALOGI - TISKOVINE NA ZAHTEVO
 GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Pravkar izšlo!

NOVO!

Pravkar izšlo!

A. Novak: RISANJE
 s podrobnim učnim načrtom in navodilom za prvih osem šolskih let.

Delo obsega v posebnih ovitkih predloge za I.-II., posebej za III., za IV., V., za VI.-VIII., posebej perspektivo za VI.-VIII. in naposled geometrijsko risanje za VI.-VIII. šolsko leto. Na čelu predlogam je drobna 52 strani broječa knjžica s potrebnimi navodili in podrobnim učnim načrtom za vsa leta osnovne šole. — Cena v močni lepenki opremljeni zbirki z okusnim zunanijm napisom znaša Din 500—

Novakovo »Risanje« je odobreno od prosv. odd. za Slovenijo ter je neobhodno potrebno učilo za vsako osnovno in meščansko šolo. Da se omogoči nakup znamenitega dela, je založništvo pripravljeno dovoliti učiteljstvu plačevanje v 2-4 zaporednih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, Frančiškanska ul. 6.